

Stanovisko MF k mediálním vyjádřením auditora Jíry

12.4.2023 - | Ministerstvo financí ČR

Ministerstvo financí rozhodně odmítá spekulace zaměstnance oddělení auditu OP Rybářství Ing. Václava Jíry uvedené v článku Seznam Zprávy ze dne 11. 4. 2023, že by docházelo k jakýmkoliv manipulacím ze strany Auditního orgánu MF (dále jen AO) nebo zvyhodňování vybraných žadatelů o dotaci.

Vedení AO se opakovanými podněty a námitkami pana Jíry vždy důkladně zabývalo. K přezkoumání jeho námitek došlo opakovaně z úrovně jeho přímých nadřízených, právním oddělením odboru, ředitelem odboru, ale i náměstkem sekce, který nechal celý případ posoudit dvěma nezávislými útvary na MF, a to odborem kontroly a centrální harmonizační jednotkou. Vše je evidované a dostupné v souvisejících auditních spisech. K daným případům se vyjádřili také zástupci Evropské komise (dále jen EK), kteří extenzivní výklady pana Jíry rovněž nepodpořili. Pravidelné hodnocení z EK dlouhodobě potvrzuje, že AO je ve svých závěrech nezávislý. Závěry každého auditu musí být dostatečně argumentovány a případná zjištění podložena auditními důkazy. Auditor Jíra navíc mohl v auditech, kde byl členem auditního týmu, vložit své oponentní stanovisko do auditního spisu.

Co se týče spekulace o umělém snižování chybovosti Operačního programu Rybářství (dále jen OPR), ta v posledních letech zpravidla nepřesáhne 2 %. U jiných významně objemnějších operačních programů naopak AO v minulosti neřídka vykázal chybovost až 10 %, což mělo za následek povinnost uhradit Evropské komisi zpět tzv. dodatečné finanční opravy ve výši stovek milionů korun. Z daného srovnání vyplývá, že v případě zjištění a je-li to důvodné, neváhá AO vykázat u operačních programů i vysokou chybovost s potenciálním velmi významným negativním dopadem na státní rozpočet.

K pojmu „obhospodařovaná vodní plocha“

Pro nárok na dotaci je primárním nejdůležitějším ukazatelem prokázání dosavadní produkce ryb, nikoliv tzv. „obhospodařovaná vodní plocha“. Ta je používána pouze jako podpůrný ukazatel pro rozsah a druh pořízení rybářských potřeb a strojů. Jde o pojem vytvořený poskytovatelem dotace, tj. nejedná se zakotvený v jakémkoliv právním předpise. Poskytovatel dotace tento pojem definuje jako výměru vodní plochy, kterou má žadatel o dotaci ve vlastnictví či v pronájmu podle údajů zapsaných v katastru nemovitostí. Dle poskytovatele dotace přitom může mít vodní plocha (např. rybník) různé podoby vyplývající z jeho životních cyklů a bylo by obtížné a neekonomické provádět osobní kontrolu každého rybníku přeměřováním jeho výměry. AO ve výkladu tohoto termínu vychází striktně z nastavené podmínky pro poskytnutí dotace z OPR. Jiný přístup by byl nelogický, v rozporu s legitimním očekáváním žadatele o dotaci a excesem ze zákonem stanovených kompetencí AO. V případě potřeby AO konzultuje případné nejasné nebo sporné otázky se zástupci EK na pravidelné bázi a problematika, ze které vychází výklad sporného pojmu „obhospodařovaná vodní plocha“ byla také se zástupci EK konzultována. Ani zástupci EK nicméně, stejně jako všechny stupně řídicí kontroly v rámci MF, nepodpořili extenzivní výkladová stanoviska pana Jíry.

K registraci „podniku akvakultury“

Zmiňovaný žadatel o dotaci věcně splňoval obsahové podmínky pro definici pojmu „podnik akvakultury“ podle evropské legislativy a podmínek OPR a všechny další podmínky upravující

způsobilost žadatelů. Řídicí orgán OPR přitom v dané době nepodmiňoval způsobilost, ani nijak neověřoval, zda je žadatel registrován jako „podnik akvakultury“ podle veterinárního zákona. Tato mezera v postupech řídicího orgánu byla následně ze strany AO vyhodnocena jako systémový nedostatek OPR a řídicímu orgánu jsme uložili jej napravit. AO nicméně uplatňuje přístup, že nejasně stanovená pravidla nebo systémové nedostatky nastavení OP nelze klást k tíži příjemcům dotací a postihovat je následně finančními opravami. Nelze tedy zpětně trestat příjemce, kteří registraci neměli, když ji z hlediska podmínek dotačního programu mít nemuseli.

K nedodržení povinnosti stavebního ohlášení

AO se při auditech řídí zákonem o finanční kontrole, kontrolním řádem a auditorskými standardy, které přímo ukládají neposuzovat jednotlivé případy jen formalisticky, ale aplikovat do rozhodování odůvodněné správní (auditorské) uvážení. Primárním cílem auditu je tedy náprava systému a předcházení vzniku chyb, nikoliv represe žadatele v podobně sankcí. Proto AO ve své praxi běžně postupuje tak, že po odhalení napravitelné formální nepřesnosti či technického nedostatku navrhne auditovanému subjektu sjednání dodatečné nápravy, aniž by bylo nezbytné požadovat po příjemci finanční opravu. Také v tomto případě AO vyhodnotil, že zjištěná pochybení byla formálního a zejména napravitelného charakteru. Případné uplatnění 100% finanční opravy by tak podle nás nebylo v souladu s principem přiměřenosti a nereflektovalo závažnost a charakter zjištěného pochybení. Zpětné napravování nedostatků předpokládají i stavební předpisy. Sankce jsou stanovovány pouze v případech, které nelze napravit, např. kdy došlo k nedodržení pravidel veřejných zakázek. Jedná se tedy typově o příklady, které mají bezprostřední souvislost s nesplněním cíle a účelu projektu nebo výzvy.

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2023/stanovisko-mf-k-medialnim-vyjadrenim-aud-50922>